

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1983-1984

28 OCTOBRE 1983

**Proposition de loi relative à la prescription,
l'administration et la délivrance de certains
médicaments utilisés pour la désintoxication
des toxicomanes**

(Déposée par M. Poulet)

DEVELOPPEMENTS

L'analyse des données fournies par le Ministère de la Santé publique révèle un accroissement important, durant ces dernières années, des prescriptions, par des médecins, de certains types de stupéfiants; prescrits au titre de « drogues de substitution », ces stupéfiants doivent permettre une action stabilisatrice d'abord, un sevrage dégressif ensuite.

La prescription annuelle de méthadone en particulier, commercialisée sous le nom de méphénon et utilisée dans la quasi-totalité des cas comme substitut de l'héroïne, est passée de 211 000 ampoules en 1977 à près de 600 000 ampoules aujourd'hui...

Ces prescriptions sont le fait d'un nombre très réduit de médecins.

La littérature médicale a traité de ces techniques de traitement à la méthadone dans plusieurs centaines d'études scientifiques dont l'examen permet aujourd'hui d'élever le débat au-dessus des préjugés et de le fonder sur des données et des expériences cliniques scientifiquement vérifiables.

L'objectif premier de cette méthode de traitement n'est pas un sevrage immédiat, mais le retour progressif à un équilibre minimum. La méthadone, en soulageant les pul-

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1983-1984

28 OKTOBER 1983

**Voorstel van wet betreffende het voorschrijven,
toedienen en afleveren van bepaalde genees-
middelen voor de ontwenning van verslaafden**

(Ingediend door de heer Poulet)

TOELICHTING

Uit gegevens verstrekt door de Minister van Volksgezondheid blijkt dat de geneesheren de jongste jaren aanzienlijk meer voorschriften maken voor bepaalde soorten van verdovende middelen voorgeschreven als « vervangende drug », die allereerst een stabiliserende werking moeten hebben en vervolgens tot geleidelijke ontwenning dienen te leiden.

Meer bepaald is het voorschrijven van methadon, dat in de handel is onder de naam van mephénon en in bijna alle gevallen gebruikt wordt als heroïnesubstituut, gestegen van 211 000 ampullen in 1977 tot bijna 600 000 per jaar op dit ogenblik.

Er zijn slechts zeer weinig geneesheren die zulke recepten voorschrijven.

Er bestaan in de medische literatuur honderden wetenschappelijke studies over methadon, zodat het debat vandaag boven de vooroordelen kan worden geplaatst en kan steunen op klinische gegevens en onderzoeken die wetenschappelijk controleerbaar zijn.

Het eerste doel van de behandeling met methadon is niet de onmiddellijke ontwenning maar een geleidelijke terugkeer tot een minimaal evenwicht. Doordat het de heroïno-

sions héroïnomaniques, exerce une action stabilisatrice et permet dès lors un état et un mode de vie plus proches de la normale.

Ainsi que le soulignent les études scientifiques, la méthadone maintient cependant la dépendance morphinique. « Pour cette raison, son administration à long terme doit être réservée aux toxicomanes dépendant des opiacés depuis plusieurs années et déprimés par l'échec de diverses cures de sevrage. Une prise en charge psychosociale qualifiée reste nécessaire conjointement. A ce prix, la plupart des héroïnomanes motivés peuvent bénéficier d'une réinsertion socio-professionnelle, retrouver un équilibre affectif satisfaisant et jouir d'une qualité de vie incomparablement supérieure. Après quelques années de traitement, les patients qui ont acquis une maturité suffisante et qui remplissent un ensemble de conditions nécessaires peuvent envisager avec de bonnes chances de succès un sevrage très lentement dégressif de la méthadone » (J.J. Deglon, *Le point sur les traitements à la méthadone*, in *Médecine et Hygiène*, 1981, pp. 2798 et ss., 2901 et ss.).

La prescription de ces produits ne tombe en principe pas dans le champ d'application de l'article 3 de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic de substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques, qui édicte des sanctions pénales à l'encontre des praticiens de l'art de guérir « qui auront abusivement prescrit, administré ou délivré des médicaments contenant des substances soporifiques, stupéfiantes ou psychotropes de nature à créer, entretenir ou aggraver une dépendance ».

Certaines conditions minimales doivent cependant être observées pour que les prescriptions de stupéfiants à titre de « drogues de substitution » répondent encore à la notion de traitement.

Les médicaments utilisés ne se limitent d'ailleurs pas à la méthadone : la liste des substances prescrites aujourd'hui à titre de traitement s'étend à un éventail de stupéfiants ou d'assimilés aux stupéfiants pour lesquels il n'est pas scientifiquement prouvé que soit transposable le raisonnement tenu pour le traitement à la méthadone.

Outre cette dernière circonstance, le nombre de prescriptions actuelles, les conditions dans lesquelles elles sont effectuées et exécutées, la carence de surveillance de leur utilisation, rendent indispensable une législation complémentaire.

La présente proposition vise dès lors à permettre un contrôle élémentaire des conditions de prescription, d'administration et de délivrance de ces drogues de substitution.

I. Elle impose tout d'abord une obligation d'avertir la Commission médicale et l'Ordre des Médecins dont relève le prescripteur, de la prise en charge du malade lorsqu'un traitement par drogues de substitution est décidé.

La finalité de cette obligation est évidente : il s'agit d'instituer un système permettant le contrôle des cumuls de

maniakale pulsies onderdrukt heeft methadon een stabiliserend effect en schept het de mogelijkheid om op een meer normale wijze te gaan leven.

De wetenschappelijke studies onderstrepen evenwel dat methadon de morfineverslaving niet wegneemt. Om die reden mag het alleen een langere tijd worden toegediend aan verslaafden die reeds jarenlang van opiaten afhankelijk zijn en vergeefs verschillende ontwenningkuren hebben gevolgd. Tegelijk moet voor een passende psychisch-sociale behandeling worden gezorgd. Op die wijze kunnen de meeste gemotiveerde heroïne verslaafden sociaal-professioneel geïntegreerd worden, een voldoende affectief evenwicht terugkrijgen en een onvergelijkbaar hoger welzijnspeil bereiken. Na enkele jaren behandeling kunnen de patiënten die een voldoende maturiteit hebben verkregen en aan een geheel van noodzakelijke voorwaarden voldoen, met een goede kans op slagen denken aan een zeer langzame degressieve ontwenning van methadon (J.J. Deglon, *Le point sur les traitements à la méthadone* in *Médecine et Hygiène*, 1981, bz. 2798 v.v., 2901 v.v.).

Het voorschrijven van die produkten valt in principe niet onder artikel 3 van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, dat strafbepalingen bevat tegen de beoefenaars van de geneeskunde « die misbruik maken van het voorschrijven, toedienen of afleveren van geneesmiddelen die slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotropische stoffen bevatten welke afhankelijkheid kunnen teweegbrengen, onderhouden of verergeren ».

Er moet evenwel aan bepaalde minimumvoorwaarden zijn voldaan vooraleer een verdovend middel voorgeschreven als « vervangingsmiddel », nog als een behandeling kan worden aangemerkt.

Er worden trouwens nog heel wat andere geneesmiddelen dan methadon voorgeschreven : de lijst van de stoffen die vandaag voor een behandeling worden aangewend bevat een reeks van verdovende of daarmee gelijkgestelde middelen, waarvan niet wetenschappelijk bewezen is dat daarvoor dezelfde redenering kan worden gehouden als voor de behandeling met methadon.

Bovendien is het aantal voorschriften zo groot geworden, zijn de omstandigheden waarin zij worden verstrekt en uitgevoerd zo ongewoon en is het toezicht op het gebruik ervan zo gebrekkig dat de wet moet worden aangevuld.

Dit voorstel heeft dus tot doel een elementair toezicht in te stellen op de omstandigheden waarin vervangingsdrugs worden voorgeschreven, toegediend en afgeleverd.

I. In de eerste plaats legt het aan degene die vervangingsdrugs voorschrijft de verplichting op om de Medische Commissie en de Orde van geneesheren waaronder hij ressorteert, kennis te geven van het feit dat hij de verzorging van de zieke op zich genomen heeft.

Het doel van die verplichting is duidelijk : een regeling invoeren die het mogelijk maakt cumulatie van voorschrif-

prescriptions ou des prescriptions indues. La législation actuelle ne permet en effet pas d'empêcher une personne de consulter simultanément plusieurs médecins et de se faire délivrer plusieurs prescriptions cumulées de stupéfiants pour une même période. Parallèlement, la loi laisse le médecin désarmé face tant aux sollicitations et contraintes émanant des toxicomanes eux-mêmes, qu'aux ruses des simulateurs.

Il résulte de renseignements fournis par les toxicomanes et confirmés par les enquêtes, que le trafic de drogues de substitution est considérable; la revente des stupéfiants non consommés achetés à prix réduit (encore diminué par une éventuelle intervention de la mutuelle) procure au malade peu scrupuleux des revenus importants. La situation devient intolérable quand des simulateurs se font remettre en vue de la revente des prescriptions injustifiées. La légèreté avec laquelle certains praticiens prescrivent des drogues de substitution attire au surplus en Belgique, sans velléité quelconque de traitement, des toxicomanes et des revendeurs étrangers que séduit la facilité d'obtention des stupéfiants ainsi prescrits.

Une possibilité de contrôle des prescriptions cumulées comme des prescriptions indues s'avère dès lors indispensable.

Afin de respecter les exigences du secret médical, la présente proposition organise un système d'avertissement préalable donné aux seuls Commission médicale et Ordre des médecins dont relève le prescripteur. L'éventuelle objection tirée d'une prétendue violation du secret médical serait dès lors irrelevante : suivant la proposition commentée ici, les données transmises le seraient à des institutions médicales dont les membres seraient, eux aussi, liés par le secret professionnel. Un certain nombre de précédents existent au demeurant en matière de maladies contagieuses.

Cette déclaration obligatoire de prise en charge revêt, au surplus, un caractère protecteur au bénéfice du malade d'abord, du médecin ensuite, de la société enfin :

- elle tend tout d'abord à éviter que le malade ne soit mis en possession de quantités dangereuses de stupéfiants en cas de prescriptions cumulées (risque d'overdose);
- elle évite ensuite pour partie au médecin les chantages qu'exercent sur eux les toxicomanes (chantage à la rechute avec contacts sociaux dangereux, chantage aux vols de stupéfiants ou des sommes nécessaires à leur obtention, chantage à l'utilisation de produits frelatés...). Les interventions des médecins ne peuvent les amener à se muer en juges du risque social — rôle qu'ils ne revendiquent d'ailleurs pas —; ils trouveront désormais dans l'arsenal législatif une arme à opposer aux pressantes sollicitations dont ils sont l'objet. L'aspect curatif des traitements acceptés en sera accentué;

- elle permet enfin d'éliminer le risque social de revente de stupéfiants prescrits à une seule personne par plusieurs médecins.

ten of het afgeven van onverantwoorde voorschriften te controleren. Krachtens de huidige wetgeving is het immers niet verboden verschillende artsen tegelijk te consulteren en zich verschillende gecumuleerde recepten van verdovende middelen voor een zelfde tijd te laten verstrekken. Bovendien staat de arts wettelijk machteloos zowel tegenover de verslaafden die om drugs vragen, als tegenover hen die verslaving voorwenden.

Uit inlichtingen van verslaafden evenals uit onderzoeken blijkt dat vervangende drugs op grote schaal worden verhandeld en dat de verkoop van niet-gebruikte verdovende middelen, die tegen verminderde prijs (eventueel met terugbetaling door het ziekenfonds) worden gekocht, grote winst oplevert. De toestand wordt onaanvaardbaar wanneer veinzers zich onverantwoorde voorschriften laten verstrekken om de vervangingsdrugs door te verkopen. De lichtzinnigheid waarmee sommige geneesheren vervangende drugs voorschrijven maakt bovendien dat buitenlandse drugverslaafden en doorverkopers, die niet de bedoeling hebben om zich te laten behandelen, naar België komen omdat zij hier gemakkelijk vervangingsdrugs voorgeschreven kunnen krijgen.

Er moet dus een regeling worden ingevoerd om cumulatie van voorschriften en afgifte van onverantwoorde voorschriften te controleren.

Ten einde het medisch beroepsgeheim te beschermen, voorziet het voorstel in een voorafgaande kennisgeving aan de Medische Commissie en aan de Orde van Geneesheren waaronder de arts ressorteert. Het eventuele bezwaar dat het medisch beroepsgeheim wordt geschonden, mist dus alle grond. Volgens het voorstel zullen de gegevens worden doorgezonden aan medische instellingen, waarvan de leden eveneens tot het beroepsgeheim zijn gehouden. Er bestaan trouwens reeds een aantal soortgelijke precedents inzake besmettelijke ziekten.

De verplichte kennisgeving van verzorging beschermt bovendien de zieke en tevens ook de arts en de maatschappij :

- er zal allereerst worden voorkomen dat de zieke gevaarlijk grote doses verdovende middelen in handen krijgt bij cumulatie van voorschriften (risico van overdosis);

- vervolgens zal de arts ten dele ontsnappen aan de dreiging van de drugverslaafden (dreiging van hernieuwd contact met onzure elementen, dreiging met diefstal van narcotica of van het benodigde geld, dreiging met gebruik van vervalste produkten). De geneesheren mogen niet worden gedwongen te oordelen over maatschappelijke risico's, hetgeen ze trouwens ook niet vragen. Zij zullen voortaan in het wettelijk arsenaal een wapen vinden om zich te beschermen tegen de sterke druk die op hen wordt uitgeoefend. De curatieve waarde van de verstrekte behandeling zal erdoor worden verhoogd;

- tenslotte zal het sociale risico worden uitgeschakeld dat verdovende middelen worden doorverkocht die door verscheidene geneesheren aan een enkel persoon zijn voorgeschreven.

Un arrêté royal devra préciser les cas dans lesquels l'avertissement préalable s'impose et les modes d'avertissement requis. Il paraît à cet égard opportun de prévoir des modes de déclaration simples.

Cet arrêté royal devra, en outre, indiquer les modalités du service que les commissions médicales sont invitées à assurer :

- réception des déclarations;
- contrôle des prescriptions cumulées;
- information en cas de double prise en charge (effet en retour de la déclaration obligatoire permettant à la fois d'assurer la continuité des soins et d'éviter les prescriptions cumulées);
- contacts avec les services de l'Inspection de la pharmacie;
- rapports au Conseil de l'Ordre...

II. La présente proposition impose également des modalités particulières de prescription, d'administration et de délivrance, destinées à empêcher le trafic des stupéfiants prescrits par des médecins.

Ces médicaments ne seront, en effet, utilisés que sous une forme qui en empêche l'aliénation (commerce), la consommation excessive (overdose) ou le maniement dangereux (usage non prévu comme par exemple l'injection de comprimés dissous).

La pratique actuelle consistant à donner ou faire remettre au patient lui-même les doses prescrites sans exercer aucun contrôle de leur utilisation, doit être proscrite.

On évitera également la prescription de quantités massives de stupéfiants destinées à couvrir les périodes d'absence du médecin.

La présente proposition de loi se veut néanmoins respectueuse de la liberté thérapeutique du médecin : elle ne prohibe pas une forme quelconque de traitement, mais se borne à interdire des pratiques qui ne peuvent être raisonnablement considérées comme inhérentes au processus thérapeutique.

Pour se révéler opérationnel, le texte proposé requiert des arrêtés royaux d'exécution. La lecture du projet fait toutefois apparaître déjà que, en principe, la délivrance et l'absorption du médicament sont toujours simultanées.

Le malade ne pourra se procurer la dose prescrite que sous une forme particulière ne permettant ni de l'aliéner, ni de la stocker, ni de l'utiliser d'une autre manière que celle originellement prévue. Ceci revient à dire que l'administration, si elle se fait par voie orale, doit obligatoirement se faire en présence de la personne qui a délivré le médicament.

Les arrêtés royaux d'exécution préciseront les conditions et les lieux dans lesquels cette administration pourra se réaliser.

Een koninklijk besluit zal nader bepalen in welke geval-
ling voorafgaande kennisgeving nodig is en hoe zij zal ge-
schieden. Het zou goed zijn dat dit op een eenvoudige wijze
kon gebeuren.

Het koninklijk besluit zal eveneens bepalen welke diensten
de medische commissies moeten verstrekken :

- aanneming van de kennisgevingen;
- controle op de cumulatie van voorschriften;
- mededeling bij dubbele verzorging (tegenprestatie voor de verplichte kennisgeving, waardoor de continuïteit van de verzorging zal worden verzekerd en de cumulatie van voorschriften zal worden voorkomen);
- contacten met de diensten van de Inspectie van de Artsenijbereidkunde;
- verslag aan de Raden van de Orde...

II. Het voorstel bevat bijzondere regels inzake voor-
schrijving, toediening, aflevering, ten einde te voorkomen dat
een sluikhandel wordt opgezet met drugs voorgeschreven
door artsen.

De geneesmiddelen mogen namelijk slechts voorkomen in
een vorm waarin ze niet kunnen worden verkocht (handel),
niet tot oververbruik leiden (overdoses) of op gevaarlijke
wijze kunnen worden verwerkt (niet-voorzien aanwending
zoals het inspuiten van opgeloste tabletten).

De huidige manier van handelen waarbij de voorge-
schreven doses aan de patiënt zelf worden ter hand gesteld
of afgeleverd, zonder enige vorm van controle op het gebruik
ervan, moet worden verboden.

Tevens dient te worden voorkomen dat grote hoevee-
heden verdovende middelen worden voorgeschreven voor
de tijd dat de arts afwezig is.

Dit voorstel wil niettemin de therapeutische vrijheid van
de arts niet aantasten : het verhindert geen enkele vorm
van behandeling maar verbiedt alleen praktijken die rede-
lijkerwijze niet kunnen worden beschouwd als een nood-
zakelijk onderdeel van de geneeskundige verzorging.

Om operationeel te zijn, moet de voorgestelde tekst bij
koninklijke besluiten worden uitgevoerd. Bij de lezing van
het ontwerp blijkt evenwel dadelijk dat de aflevering en
het verbruik van het geneesmiddel in principe steeds tege-
lijkertijd moeten geschieden.

De zieke zal de voorgeschreven dosis niet kunnen ver-
krijgen dan in een bijzondere vorm, waarin zij niet kan wor-
den vervreemd, opgeslagen of gebruikt op een andere wijze
dan die welke aanvankelijk is voorzien. Dat komt erop neer
dat de toediening, indien deze oraal gebeurt, verplicht dient
te geschieden in aanwezigheid van de persoon die het
geneesmiddel heeft afgeleverd.

De uitvoeringsbesluiten zullen bepalen in welke omstandig-
heden en op welke plaatsen die toediening zal gebeuren.

On peut admettre que ces lieux d'administration soient, au choix du malade, par priorité, les centres spécialisés dans la prise en charge des toxicomanes, les centres de santé mentale, les centres de santé, les institutions de soins. Pourraient en outre être admis, des pharmaciens disposant d'une structure adaptée.

Ces lieux de dispensation sont agréés par les Commissions médicales provinciales en application des critères fixés par le Roi.

L'administration du médicament se fait en présence et sous le contrôle d'un médecin ou d'un pharmacien.

Concrètement, lors d'un traitement ambulatoire, la dose de médicament s'administrera par voie orale après dilution dans une boisson (sirop, jus de fruit...).

La proposition ne se prononce évidemment pas sur l'opportunité du recours aux injections de drogues de substitution; la controverse scientifique à ce sujet a été tranchée en d'autres lieux. On se borne ici à renvoyer aux règles émanant des Commissions médicales et des Conseils de l'Ordre. On observe toutefois que le texte proposé interdit la remise au malade des drogues à injecter : le trafic de ces substances sera dès lors rendu impossible.

Le malade dispose du libre choix du lieu de dispensation du médicament (sous réserve du respect des conditions d'agrément établies par le Roi). Il demeure libre de modifier son choix s'il le souhaite.

Les arrêtés royaux d'application devront instituer au surplus un système de vérification des prescriptions de drogues de substitution et assigneront une durée maximale à la prescription.

Le médecin avise son patient de l'existence de ces dispositions légales et réglementaires. Il l'invite à désigner le ou les lieux où la délivrance des médicaments aura lieu. Le médecin communique ce renseignement à la Commission médicale en même temps qu'il l'avise de la prise en charge du bénéficiaire du traitement.

La proposition émise ne peut évidemment se prononcer sur les conditions à respecter pour que la prise en charge par le médecin puisse être considérée comme scientifiquement efficace. Les Commissions médicales ont rappelé la nécessité de contrôles préalables au choix de ce mode de traitement (toxicomanie avérée et contrôlée par une anamnèse complète, examens cliniques et analyses permettant de déterminer le degré d'imprégnation en opiacés...). En cours de traitement également, l'analyse des opiacés dans l'organisme sera nécessaire pour obliger les patients à sortir du milieu de la drogue.

Une prise en charge psychosociale est enfin indispensable en dehors de l'administration du médicament (travail d'équipe). Ces conditions seront, le cas échéant, énoncées sous forme réglementaire.

Daarbij kan er van worden uitgegaan dat die plaatsen volgens de keuze van de patiënt bij voorrang gespecialiseerde centra voor verzorging van drugverslaafden zullen zijn, centra voor geestelijke gezondheidszorg, gezondheidscentra, verzorgingsinstellingen. Ook apothekers die over een aangepaste inrichting beschikken, kunnen aanvaard worden.

Die plaatsen worden door de provinciale geneeskundige commissies erkend met toepassing van de door de Koning vastgestelde criteria.

Het geneesmiddel wordt toegediend in aanwezigheid en onder controle van een geneesheer of een apotheker.

Concreet gezien, wordt bij een ambulante behandeling de dosis van het geneesmiddel oraal toegediend na oplossing in een drank (siroop, vruchtesap...).

Het voorstel spreekt zich niet uit over de wenselijkheid om vervangingsdrugs in te spuiten; de wetenschappelijke betwisting daarover werd elders beslecht. Er wordt alleen verwezen naar de voorschriften van de geneeskundige commissies en de raden van de Orde. Er zij evenwel opgemerkt dat de tekst verbiedt om aan de zieke voor inspuiting bestemde drugs af te leveren; op die manier wordt het derhalve onmogelijk ze te verhandelen.

De zieke kan vrij de plaats kiezen waar het geneesmiddel zal worden toegediend (mits hij de door de Koning vastgestelde erkenningsvoorwaarden naleeft). Hij kan desgewenst vrij op die keuze terugkomen.

De toepassingsbesluiten zullen bovendien een systeem van toezicht op het voorschrijven van vervangende drugs moeten invoeren en een geldigheidsduur op het voorschrift moeten stellen.

De geneesheer brengt zijn patiënt op de hoogte van het bestaan van die wettelijke en reglementaire bepalingen en vraagt hem de plaats(en) aan te wijzen waar de geneesmiddelen moeten worden afgeleverd. De geneesheer deelt deze gegevens mede aan de geneeskundige commissie en geeft haar tevens kennis van het feit dat hij de verzorging van de betrokken patiënt op zich neemt.

Het voorstel kan zich natuurlijk niet uitspreken over de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om de verzorging door de arts als wetenschappelijk efficiënt te kunnen bestempelen. De geneeskundige commissies hebben gewezen op de noodzakelijkheid om een aantal controles te verrichten vooraleer die behandelingsmethode wordt gekozen (klaarblijkelijke drugverslaving, gecontroleerd door een volledige anamnese, klinisch onderzoek en analyse waardoor de graad van impregnatie door opiaten kan worden vastgesteld...). Ook in de loop van de behandeling moeten de opiaten in het organisme worden geanalyseerd om de patiënt te dwingen uit het drugmilieu te treden.

Tenslotte is, naast de toediening van het geneesmiddel, ook een psychisch-sociale therapie onontbeerlijk (teamwerk). In voorkomend geval zal de wijze waarop dit geschiedt in een verordening worden bepaald.

Les Commissions médicales et les Conseils de l'Ordre contrôlent le respect de ces conditions d'efficacité de la prise en charge.

Une fois l'information adéquate donnée, la négligence ou la vénalité doivent être sanctionnées.

L'ensemble des mesures proposées par la présente loi ou qui en découlent directement, est de nature à empêcher des possibilités d'abus qui, en cette matière, apparaissent d'emblée comme inacceptables.

Commentaire des articles

Article 1er modifiant l'article 1er de la loi du 24 février 1921

L'insertion des mots « la prescription » dans cet article doit permettre l'adoption par arrêté royal de modalités particulières de prescription.

Outre les modalités de prescription qui découlent immédiatement des mesures imposées par la présente proposition de loi en son article 2, l'utilisation de carnets de prescriptions particuliers peut être notamment envisagée.

Article 2 insérant un article 3bis dans la loi du 24 février 1921

§ 1er de l'article 3bis

Afin d'éviter tout cumul de prescriptions effectuées au bénéfice d'un même malade par des médecins différents, de permettre la continuité des soins médicaux et de limiter les possibilités de prescriptions indues, tout médecin qui accepte de prendre en charge le traitement d'un toxicomane est, si ce traitement nécessite la prescription de drogues de substitution, tenu d'en aviser immédiatement la Commission médicale et l'Ordre des médecins dont il relève.

§ 2 de l'article 3bis

Le médecin devant pouvoir conserver le contrôle de l'usage fait du médicament prescrit, il s'impose de réglementer la prescription, l'administration et la délivrance des drogues de substitution de telle manière que puissent être évités les risques de revente, d'overdose ou d'utilisation dangereuse (injection de comprimés dissous).

Des modalités particulières très strictes de prescription, d'administration et de délivrance, arrêtées par le Roi, s'imposeront non seulement au médecin, mais aussi au pharmacien. Leur application permettra la suppression des possibilités d'utilisation détournée, excessive ou dangereuse des drogues de substitution.

§ 3 de l'article 3bis

Les sanctions comminées aujourd'hui par la loi de 1921 répriment les abus en matière de prescription, d'administration et de délivrance de stupéfiants. Les peines prévues peu-

De geneeskundige commissies en de raden van de Orde zien toe op de doelmatigheid van de therapie.

Als de passende informatie eenmaal is verstrekt, moeten nalatigheid of omkoopbaarheid worden gestraft.

De gezamenlijke maatregelen tot stand gebracht door of krachtens deze wet zijn van dien aard dat zij mogelijke misbruiken verhinderen, welke misbruiken volkomen onaanvaardbaar zijn.

Bespreking van de artikelen

Artikel 1 strekt tot wijziging van de wet van 24 februari 1921

De invoeging in dit artikel van de woorden « het voorschrijven » moet het mogelijk maken dat bij koninklijk besluit nadere receptuurregels worden gesteld.

Afgezien van de nadere regels die onmiddellijk voortvloeien uit de bepalingen van artikel 2 van dit voorstel, kan met name ook worden overwogen om bijzondere receptenboekjes te doen gebruiken.

Artikel 2 strekt om in de wet van 24 februari 1921 een artikel 3bis in te voegen

§ 1 van artikel 3bis

Ten einde cumulatie van voorschriften van verschillende artsen voor een zelfde zieke te voorkomen, en mede om de continuïteit van de medische verzorging te beveiligen en de mogelijke afgifte van onverantwoorde voorschriften te beperken, is ieder geneesheer die aanvaardt om een drugverslaafde te behandelen, indien daartoe vervangingsdrugs moeten worden voorgeschreven, verplicht daarvan onmiddellijk kennis te geven aan de geneeskundige commissie en de orde van geneesheren waaronder bij ressorteert.

§ 2 van artikel 3bis

Daar de arts moet kunnen blijven nagaan welk gebruik van het voorgeschreven geneesmiddel wordt gemaakt dient het voorschrijven, toedienen en afleveren van vervangingsdrugs zodanig te worden geregeld dat het risico van verkoop, overdosis of gevaarlijk gebruik (inspuiting van opgeloste tabletten) wordt voorkomen.

Zeer strenge door de Koning te stellen regels voor het voorschrijven, toedienen en afleveren van vervangingsdrugs zullen gelden voor artsen zowel als voor apothekers. De toepassing van die regels zal het ongeoorloofd, overmatig of gevaarlijk gebruik van vervangingsdrugs onmogelijk maken.

§ 3 van artikel 3bis

De straffen, die thans zijn bepaald bij de wet van 1921, zijn gericht tegen de misbruiken inzake het voorschrijven, toedienen en afleveren van verdovende middelen. Die straffen

vent aller jusqu'à la condamnation aux travaux forcés de quinze à vingt ans si les infractions ont été commises à l'égard d'un enfant âgé de moins de douze ans.

La présente proposition crée cependant des situations intermédiaires dans lesquelles la prescription, l'administration ou la délivrance peuvent n'être pas abusives — elles sont dans cette hypothèse justifiées — mais où le médecin, le pharmacien, par négligence par exemple, ne respectent pas les procédures prévues de prescription, d'administration ou de délivrance de stupéfiants.

Eu égard aux conséquences dramatiques que peut avoir ce comportement, il importe de prévoir des mesures spécifiques, dissuasives et répressives de ces attitudes, et ce, pour les hypothèses dans lesquelles les sanctions déjà comminées aujourd'hui par la législation de 1921 ne seraient, en droit et/ou en fait, pas applicables.

E. POULLET.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

A l'article 1er de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques, les mots « la prescription » sont insérés entre les mots « l'offre en vente » et « la délivrance ».

ART. 2

Un article 3bis, rédigé comme suit, est inséré dans la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques.

« Article 3bis, § 1er. — Dans le cas où un traitement médical visant à la désintoxication d'un toxicomane nécessite la prescription, l'administration ou la délivrance itératives de médicaments contenant des substances stupéfiantes de nature à créer, entretenir ou aggraver une dépendance, le médecin est tenu d'avertir préalablement la Commission médicale et l'Ordre des médecins dont il relève, de la prise en charge du bénéficiaire du traitement.

Le Roi précise les cas dans lesquels est requis cet avertissement et en détermine les modalités.

§ 2. Dans les cas visés au § 1er, le médicament contenant des substances stupéfiantes de nature à créer, entretenir ou aggraver une dépendance, sera prescrit, administré ou déli-

kunnen gaan tot dwangarbeid van 15 tot 20 jaar, indien de misdrijven zijn gepleegd tegen een kind dat geen volle twaalf jaar oud is.

Dit voorstel voert tussenstadia in waarbij het voorschrijven, toedienen of afleveren mogelijkerwijze niet wederrechtelijk, maar gerechtvaardigd is, doch waarbij de arts, de apotheker, bijvoorbeeld door slordigheid, nalaten de gestelde regels inzake voorschrijven, toedienen of afleveren van drugs te volgen.

Gezien de mogelijke dramatische gevolgen van die handelwijze is het van belang dat specifieke maatregelen worden getroffen tot onttrading en bestraffing, en wel voor de gevallen waarin de sancties van de wet van 1921 in rechte en/of in feite niet toepasselijk zijn.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

In artikel 1 van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, worden tussen de woorden « het te koop stellen » en de woorden « het afleveren » ingevoegd de woorden « het voorschrijven ».

ART. 2

In de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, wordt een artikel 3bis ingevoegd, luidende :

« Article 3bis, § 1. — Ingeval bij een medische behandeling voor de ontwenning van een verslaafde herhaaldelijk geneesmiddelen moeten worden voorgeschreven, toegediend of afgeleverd, die verdovende middelen bevatten welke afhankelijkheid kunnen teweegbrengen, onderhouden of verergeren, is de geneesheer gehouden vooraf aan de geneeskundige commissie of aan de Orde van geneesheren waaronder bij ressorteert, te melden dat hij de verzorging van die patiënt inzet.

De Koning bepaalt de gevallen waarin die meldingsplicht bestaat, en stelt nadere regels voor de toepassing ervan.

§ 2. In gevallen als bedoeld in § 1, moet het geneesmiddel dat verdovende middelen bevat die afhankelijkheid kunnen teweegbrengen, onderhouden of verergeren, worden voor-

vré sous une forme qui ne permet ni de l'aliéner, ni de le consommer à des doses excessives en une fois, ni de le manipuler de manière dangereuse.

Le Roi règle les modalités de la prescription, de l'administration et de la délivrance de ces médicaments.

§ 3. Sans préjudice de toute autre sanction prévue notamment par la présente loi, les infractions aux dispositions du présent article et des arrêtés royaux qui l'appliquent, seront punies d'un emprisonnement de huit jours à un an et d'une amende de 100 à 5 000 francs ou de l'une de ces peines seulement. »

E. POULLET.

geschreven, toegediend of afgeleverd in zodanige vorm dat het niet mogelijk is het te vervreemden, in overdoses te verbruiken of op gevaarlijke wijze te hanteren.

De Koning stelt nadere regels voor het voorschrijven, toedienen en afleveren van zodanige geneesmiddelen.

§ 3. Onverminderd enige andere sanctie, met name in deze wet bepaald, wordt overtreding van dit artikel en van de koninklijke besluiten ter uitvoering, gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met gedboete van 100 frank tot 5 000 frank of met een van die straffen alleen. »